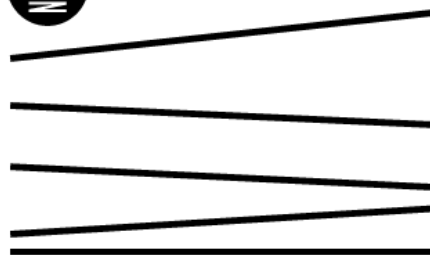

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

En smuck Historie om tvende Kiøbmænd, oc om en ærlig oc dydelig Quinde. Oc hvorledis det gick den ene Kiøbmands Hustru udi hans fraværelse, oc hvad falsk og suig dem baade vederfarit er.

Udgivet år og sted | Publication time and place: Kiøbenhaffn, 1662

Fysiske størrelse | Physical extent:

[31] s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

DA BOX

+ Rex

Nº 1928.

M. Müller fecit

En smuct

Historie/ Om
tvende Kiøbmænd/ oc om
En ærlig oc dydelig Quinde / De
Hvorledis det gief den ene Kiøbmænds
Hustru vdi hane Fraværelse / De
hvad Falst oc Suitg dem baade
vedersfaret er.

Prentet i Kiøbenhaffn /
Aar 1662.

Til Læseren.

Rettelig i denne Historie læris dig/
At Verden er fuld aff Falst oc Suig.
Som hun haaffuer veret aff Alders tjo
Mand tør ey søge effter Bevisning vijt.
Vær derfor gudsfryctig / bed Gud ude oc inde
Som du her lærer aff denne Quinde.
Hand hielper dig for sin Barmhertighed /
At du offuervinder bedragerens suigactighed
Nu ville vi alle paakalde Gud vor HErrre /
Saa vil hand vor bestærmer være.
Det ynske oc begære vi Christne allesammen /
Nu oc altid Evindelige / Amen.

Det haffuer begiffuet sig paa en Tid /
 vdi det Aar / som mand scriff effter
 Christi sœdsel 1424. at fire ostuers
 maade rige Riobmænd ere vddragne / huer
 effter sit Riobmandskaff / De uforvarende is
 haffuer det hendet sig saa / at disse samme fire
 Riobmænd ere kommen i it goet Seilsb / oc
 rede med huer andre til Paris i Franckerige /
 oc droge alle vdi et Herberge / oc det vaar om
 Pasclaffns tid. Disse Riobmænds Naffn
 vaare: Conradus aff Hispanien / Borchard
 aff Franckerige / Johan aff Florens / oc Am-
 brosius aff Genai. Borchard sagde til Ber-
 ten: Herz Bert / det er nu synderlige paa den
 tid / at mand skal vare lystig oc glad / derfor
 liere Herz Bert beder seg eder / at i vilde giøre
 eder lystig met os / paa det at vi met lyst oc
 glæde kunde giøre tiden sin rettinghed. De als
 huad det kostet / ville vi gierne til fulde n. ve
 betale eder. Berten giorde effter deris begir-
 ring / oc bad sine Naboer oc beste Venner til
 gest. De aade oc drucke / oc vaare glade met
 huer andre / vdi Luet oc Ere / saa lenge at
 dagen siel ende / oc der effter gief huer hiem til
 sit Herberge. Da betalede de fire Riobmand
 Berten / als huad det haffuer kostet / oc det be-
 gærede der effter at gaa til Seng.

Huorledis Verten vlijde Riobmæus
dene deris Senge / alle vdi it
Kammer.

DEr disse Riobmænd haffde nu ligget
en liden stund vdi Kafferet / oc haff-
de allehaande snack met hver andre /
Da begynte Conrad aff Hispanien / oc sagde:
I fromme Herrer / nu haffver vi denne Dag
været saare glade / saa haffve vi hver af os
hiemme en søn / denlig oc from Hustru hvor-
ledis monne det gaa til met dennem? Da sag-
de Borchard aff Franchrige / Huo veed det?
De ere skone / oc leffve i Belyst foruden stort
arbejde / Derfor kunde de vel haffve hundred
boellab / oc ingen aff os land saa det at vide /
Fordi at vi ere tit oc offte lange borte fra den-
nem. Der paa suarede Johan aff Florens:
Vi ere Daarer at vi tro dennem saa vel / oc
ride vdi Regn oc veir / oc voge tit oc offte vort
Liff oc Leffnet / Der imod æde oc dricke de aff
det beste / foruden arbejde / oc maa vel stee /
met unge Karle / oc derfor vaare det mit raad /
at hver haffde it skont boellab / oc laa alleene
i it Kammer for sig self / saa viste de oc saa
hiemme intet der aff. Da sagde Ambrosius
aff Genai: Det skulle Gud icke vilde / fordi

1 / 20.
Jeg haffver en from ærlig Hustru hiemme /
som tuinger sit Legeme for min Skyld / oc giorde
de saadant nødigt / oc om jeg da giorde det
imod hende / oc brøde min Tro / da vaar jeg
hende icke værd. Da suarede hannem Johan
aff Florentz: Kiære Ven / du holder saare
meget oc stort aff din Hustru / Jeg vil vedde
med dig om tusind Gylden eller oc meere / er
det saa / du vilst biemig her udi fire Uger /
da vil jeg ride til Genai / oc vil fuldkomme
all min Villie med din Hustru. Da sagde Am-
brosius / Jeg haffver anvordet Berten fem
Tusind Gylden at forvare / legge der saa
meget imod / saa vil jeg her bi dig / Oc kom-
mer du hende saa langt / at hun gjør din villie /
da skal du haffve vundet dem allesammen.
Saa bleffve de eens der om baade / at hand
skulde ride der hen / oc forsøge det.

Hvorledis Johan aff Florentz reed
til Genai / der som hand vilde bedrage
Ambrosii Hustru.

A Nden Dagen der effter / Da tøffuede
hand icke længe / Men hand giorde sig
snarlige færdig / oc gaff sig paa Vegen
at ride til Genai / oc der hand kom paa Be-
n / offuertænfte hand ved sig mange haande
A iij listige

liffige Anslag oc bedrægers / hvorledis hand
kunde vinde Pendinge / De med det samme
kom hand ridendis i den Stad Genai / oc off-
uertænkte met stor flid / hvorledis hand kun-
de komme til samme Quinde.

Hvorledis Johan gick spæhere effter
Ambrosij Mustru / oc bleff hen-
de var.

Naa den tid møtte samme Quinde han-
nem / oc vilde gaa vdi Kucken / der at
Estiene Gud / da beslittede hand sig der
paa / at hand kunde gaa hende vnder Ørnene /
oc hilse hende venligen. Quinden takkede
hannem tucteligen met stor ære / De met saa-
danne gode Tæcter / at hand forstreckede sig
saare deraff / oc sagde ved sig selff / som hand
vilde saa sige: Ah hvad hæffver du nu vedet /
som jeg seer paa Quinden / da hæffver hun
saadanne Sæder / at jeg for stam skyld icke
tor begære noget saadant aff hende / vden saa-
er / at jeg gaar lifselige om der met / da taber
jeg visselige den store Summa Pennin-
Saa gick hand i Staden bort oc igien i
bedræffvelse / indtil saa lange hand optæn-
te falsk raad / oc sagde: Jeg forlader mig
ingen vish oc maade / til at vinde de Penn-

1 / 20.
ge / vden jeg fand komme ind i hendis Soff-
uekammer. Der efter lod hand med stor list oc
behendighed / giøre en saare kostelige oc skion
stor Kiste / Oc der Kisten var færdig / viste
hand icke hvor hand skulde bære sig at / eller
begynde det / at hand kunde saa samme Kiste
ind udi Quindens Hus / oc bleff dermed saare
bekymret / oc sagde ved sig self: Du haaffver
so tit oc ofte hørt / Huad ingen fand komme
aff sted / det fand en ond gammel Quinde
komme affsted / oc gief saa længe omkring /
indtil hand kom en gang paa Torffvet / til en
gammel Quinde / som haaffde gamle Klader
at selge / oc hun vaar temmelig vel sticket / Da
tænckte hand / det er en ret Kone for mig / hvor
monne jeg kunde komme hende til ords.

Huorledis Johan kom paa Torffs
uet til den gamle Quinde / som haaffde
Klader sal.

Der effter gief hand til hende / hilfede
hende oc sagde: Kiære Quinde / jeg
haaffver her en Riortel / hand er mig
fortung / kunde i selge mig hannem / da vilde
jeg vel betale eder for eders wmage. Quinden
spurde / Huor dyre? Hand sagde til hende:
Kunde icke saa solt hannem for fire Gylden /

Da giffver hannem for tre / oc Riortelen vaar
dog vel tolf Gylde værd. Da bleff Quin-
den glad / Oc bad hannem komme igien om
Morgen / Oc tænckte / Dette er min rette
Kiøbmand. Om Morgen tilige kom Jo-
han igien til den gamle Quinde / da gaff hun
hannem fire Gylde / oc sagde: Jeg kand icke
selge hannem dyrer / Oc der met beholt hun
hannem selff. Da tackede Johan hende / oc
sagde / seer der haffve i en Gylde / kiøber der
ferst Fisk faare / oc den allerbeste Bijn saa vil-
le wi være lystige met hver andre. Det giorde
hand / fordi at hand vilde giøre Quinden dru-
cken / paa det hand kunde forfare / huorledis
hand kunde saa fiske oc sig selff ind i Quin-
dens Hus. Der hun nu haffde bered Maal-
tid / aade oc drucke de met hver andre / saa læn-
ge indtil Quinden begynte at bliffve lystig.
Da begynte Johan oc sagde til hende: Kiere/
fiende i icke Ambrosij Hustru? Hun sagde ja.
Da sagde hand: Jeg haffver ladet giøre mig
en Kiste / kunde i fly mig samme Kiste ind i hen-
dis Hus / oc mig derudi / oc fly mig der vd igien
paa den tredie dag / da vil jeg stæncke eder 200.
Gylde. Da sagde den gamle Kufferste til
Kiøbmanden: Bekymrer eder intet derfore /
lader Kisten komme hid i mit Hus / saa vil jeg
vel

1 / 20.
vel komme det aff sted. Der aff blef hand saare
glad / oc førde der effter Kisten i hendis Hus.

Huorledis den gamle Quinde gick til
Ambrosij Hustru / oc bad at hun vilde laane
hende Hus til sin Kiste / oc sagde / at hun
vilde gaa til S. Jacob.

DEr efter gick den gamle Quinde hen
til Ambrosij Hustru / oc hillsede hende
venligen. Den fromme ærlige Quin-
de anammede hende kierligen / med stor tuct oc
ære / oc gledde sig ved hendis tilkommelse / for-
di / hun meente / at hun vaar kommen til hen-
de vdaß stor kierlighed oc vensteb / at trøste
hende vdi hendis Højbondis fraværelse
tale med hende om de ting som Gud hør
Fordi hun vaar vel sticket / oc tilsiune ei-
lig gammel Quinde / Men inde vdi h.
Nierte vaar hun fuld aff Ondskab oc forræ-
deri / som mand endnu daglige finder mange
saadanne / som haffve Nonning paa Tun-
gen / oc Edder vdi Niertet / huilcket ocsaa den-
ne Kufferste beviiste imod den Erlige from-
me Quinde / Thi hun sagde til hende: Kiere
Fadder / Jeg haffver sæt mig saare at giøre
en Pillegirms reyse til Sanct Jacob / oc der-
for kommer jeg til eder / at giffve eder saadane

tilkiende / om i vilde sende de gode Helgen
eders Almisse oc Offer. Der aff bleff hun
glad oc sagde: Ah ja / kiere Faddere / jeg vil
faa eder en Gylden / antvorder S. Jacob
den paa mine vegne / paa det hand vilde
giøre Vøn til vor kiere HErrre oc Gud / for
min kiere Husbonde / fordi hand giør saa
mange farlige renser om Aaret / derfor da vil
jeg gierne giøre det. Da sagde den gamle fals-
ste Bedragerste: Kiere Fadder / jeg haffver
lagt mit Bostab oc Klenodier i en Kiste / thi
beder jeg eder / at i vilde vel giøre / oc forware
mig hende til gode / indtil jeg kommer tilbage
igien / det vil jeg gierne forskyldte med eder.
Den fromme Quinde sagde aff Christelig kier-
hed: Det vil jeg gierne giøre / oc vil end til
d sætte hende ind i mit eget Sofveckammer /
paa det hun disbedre Land bliffve forvaret.

Hvorledis den gamle Quinde lod
bare Kisten med den falske Ridsmand
vdi Ambrosij Hus.

DOget der effter fiek den gamle Forra-
derste to stercke dragere / som bar sam-
me Kiste med den Skalck som der i laa /
ind vdi Ambrosij Hus. Saa laa Johan vdi
Kisten / oc kunde lade hende op oc lueke hende
inden

17/20.
inden til / naar hand vilde. De der til mee
haffde hand sin spise der inde hos sig. De om
Natten / der hand formercke at huer var fal-
den i Søffn / saa gik hand omkring i Kam-
meret. De der begaff sig at Quinden haffde
glemt sin Kiste oben / der som hun haffde hen-
dis Klenodier vdi / der kom denne onde Kiob-
mand offver / oc stal fra hende en Pung som
vaar b. stucken med Perler / oc it forgylt Sølf-
Belte / der til med en skøn Ring med en Ame-
tist Steen vdi. De Maanen skinde saa klar /
at hand kunde vel see offver det ganste Kam-
mer / i det laa Ambrosii Hustru med sin Pige
i Sengen / oc vaare f. liden i en haard Søffn /
oc Quinden haffde usforvarendis lagt sin
ene Arm nagen vden paa Sengenklæderne /
paa den samme Arm haffde huk en liden sort
Baarte / ved huiicken hun bluedis saare. Der
hand nu haffde taget Pungen oc Klenodier-
ne / oc hafde merckt dette Jertegen paa Quin-
den / da gik hand hemmeligen i Kisten igien /
oc bleff der at saare glad / fordi hand taenkte /
Nu vil jeg bestaa med dette Jertegn / foruden
il fare / oc mente der med at vinde Pennin-
ene. Der effter paa den tredie Dag / kom
en gamle forgiftige Quinde igien til Am-
brosii Hustru med stor Lyst oc Skalkhed / oc
segde

sagde til hende: O min allerkierriste Fadder /
Jeg er saa suarlige beladt met en stor siuge /
oc besmycter mig gandske saare / at hun vil icke
brat forlade mig igien / Derfor maa jeg paa
denne tid bliffve hiemme / Oc vil jeg nu lade
hente min Kiste hiem igien. Da meente den
fromme Quinde / at det haffde saa været vdi
sandhed / oc lod hende tage Kisten hen / Men
hun tænckte icke at det skulde komme hende til
skade oc bedrøffvelse. Der den gamle Quin-
de haffde nu faaet Kjøbmanden met Kisten i
sit Hus igen / da gick hand vdaß Kisten oc
saß Quinden de 200. Gylden / som hand
offvede hende / oc skildis saa fra hende.

Quorledis Johan reed igien til Pa-
ris til Ambrosium / som vaar hannem
ventendis.

DEr effter tøffvede hand icke længe /
men met stor glæde reed igien til Pa-
ris. Der hand did kom / gick hand til
Ambrosio / oc tog hannem hemelig offuer en
de oc sagde: Du est min gode Ven / derfor
si jeg dette siige dig alleene / paa det at du kand
bliffve ved dit gode mytte / thi Penningen haf-
uer jeg vundet / at det saa er vdi sandhed / da
see her dette Tertejn som jeg haffver taget me-
mig

17128
mig / da viiste hand hannem den Parle Pung /
det forgylte Belte / oc saa Ringen : Da for-
stræck Ambrosius sig / oc sagde : Jeg bekien-
der at de Kleinodier ere mine / Men jeg troer
icke at du hafver bekommet hende til Syndfald
uden du siger mig andre Terteign. Da sagde
hand / wilt du vide det altsammen saa nøve /
da siger jeg dig forvist : Nun hafver en sort
Waarte paa sin venstre Arm. Som hand det
haffde sagt / forstræck Ambrosius saa saare /
at hand bleff gantske mactløs / oc falt ned til
Jorden / Men hand viste icke / at hand vaar
kommen der til med saa stor bedrægeri. Da
tog Johan hannem ved Haanden / oc reyste
hannem op / oc sagde. Ah kiere / haff dog
monds herte / oc gif dig tilfreds. Da forman-
dede Ambrosius sig igien / oc sagde : Johan
min gode Ven jeg beder dig / obenbare dette
for ingen / fordi Verten skal velwilligen saa
dig Penningene. Da sagde Johan : Jea vil
det gierne giøre / Oc der med gik hand Pen-
ningen aff Ambrosio. Men ingen aff de an-
dre to Riddmænd viste / huilken der haffde
indet eller tabt. Da kom Ambrosius i stor
fortær oc bedrøffvelse / oc tænckte ved sig self.
Nu er jeg bedragen / huilket jeg icke haffde
troet / oc derfor skal hun ds / uden all advarsel.

Quar-

Huorledis Ambrosius reed udi stor
Jammer oc Bedrøffuelse fra Paris til
Genai / til sin Nustru.

Siden red Ambrosius hiem / oc vden for
Staden der haffde hand liggendis en
skøn Aufsgaard / derpaa haffde hand
en from Svend / som vaar hannem tro oc
huld / den fallede hand til sig / oc sagde til han-
nem: Jeg sofsceer mig alt got til dig / derfor
gaet hid oc suer mig en Fed / at du vilst giøre
noget huad jeg beder dig. Svenden sagde /
Ja gierne. Da sagde Herren: Jeg beder dig
for din tro oc loffue / at du vilst gaa ind i Sta-
den / oc sige min Nustru / at hun kommer her
vd til mig / jeg vil forbide hinde her: Oc naar
du kommer i Skoven met hende / da kom hen-
de om Halsen / oc for mig hendis Tunge oc en
Lock aff hendis Naar til Jertegn. Svenden
forfrectedis oc sagde: O min allerkeriste
Herre / det maa jeg icke giøre / fordi det vaar
it store Jammer. Da sagde Herren: Om du
det icke gior / da maat du selff do. Der Suen-
den formerckte sin Herris Brede / gik han
met et bedrøffuet Hierte til sin Vertinde / oc
obenbarede hende sin Herris tilkommelse oc
Befalning. Den ærlige Quinde bleff der aff
sane

saare glad / at hendis kiere Herre oc Hus-
bonde vaar hjemkommen / Men hun viste slet
intet der vdaß / at hun saa jammerligen vaar
forraad.

Huorledis Ambrosii Suend forde
sin Bertinde i Skoven / oc der vilde
myrde hende.

Suend gick strax udi stor Kierlighed med
Suenden ud til sin Herre / at anam-
hannem. Oc hun haßte opßod et lidee
Lam / som vaar saare vel vaant ved hend / oc
aff den vaane lob det altid effter hende / oc
kom saa met hende i Skoven. Der de kom-
me nu ind i Skoven / da vilde Suenden fuld-
komme sin Herris bud oc beßalning / oc sagde
til hende: O allerkierriste Bertinde / jeg maa
nu myrde eder / for min Herris beßalnings
skyld / Huor vdaß hun bleß saare forstralet /
oc sagde til Suenden: O min ero Tienere jeg
beder dig for Guds skyld / handle dog icke saa
ilde met mig arme ælendige Quinde / for
jeg haßver det aldrig fortient eller forßaldet.
Suenden sagde: Er det saa at jeg det icke
gior / da vil min Herre selfß come mig aff da-
ge / saa hart haßver hans beßalet mig det / at
jeg skal føre hannem eders Tunge / oc en Løst
aff

aff eders Haar / til it jertegn. Quinden sagde.
O fiere Ben / tag mig icke aff dage / jeg vil
giffue dig it got raad. Vi haffue her it liden
Lam / som jeg haffuer opfødt / det ville vi klinge
thiel / oc føle min Riortel vdi Blodet / oc tage
samme Lams Tunge / saa vil jeg oc saa dig
en Locke aff mit Haar / det skalt du føre han-
nem til jertegn. Oc vil jeg nu strax giffue dig
god skenck derfore. Svenden sagde. O min
fiere Bertinde / jeg vil gierne lyde eders Raad
men i maa ingenlunde lade eder see / vi maat-
te ellers baade to dø derfore. Ja sagde hun /
derfore skalt du innet besnytte dig / Jeg vil vel
der vdi ræt sticke mig. Oc saa skildis Sven-
den fra hende / oc gick did bort igien til sin
Herre / oc bar hannem det Jertegn som hun
haffde besalet hannem. Da kom Herren end
i større bedrøffvelse / at hand vdi saa stor
hastighed haffde ladet tage sin Hustru aff da-
ge / oc icke tilforn hafde selff sagt hende noget
der aff / huorfore det skulde stee. Der nu
Quinden vaar saa løst fra Døden / da gick
hun bort ølendig oc offvertenckte vdi mange
maade / hvad hun vilde giøre / at hun icke skul-
de bliffue liende. Oc der effter lod hun sig giøre
re Mands klæder / dem drog hun paa / Oc
vandrede saa i det Elende.

Huer.

17
Huorledis Quinden gief ved Stran-
den / oc kom til en Skipper / som førde
hende met sig

DEr effter gief hun til Stranden / der
fant hun it Skib liggendis / oc bad
Skipperen at hand vilde føre hende
met sig offuer Vandet. Skipperen spurde
huad hun hed / hun suarede hannem oc sagde:
Jeg heder Fredrick / oc vilde gierne vandre
effter Tieniste / om jeg nogensted kunde be-
komme en Herre. Skipperen sagde: Du est en
smuck vng Karl / vilde du være mig Tienstac-
tig / saa haffver jeg fire Falcke / dem skal jeg
føre Kong Sandonius / kunde du tage mig
være paa dennem / da vilde jeg vel betale dig.
Ja / sagde hun / niet all slyd vil jeg voete dem.
Saa tog Skipperen Fredrick ind met sig / oc
førde hannem offuer Søen. Der de nu kom-
me til Kongen / oc bare hannem Falckene / som
vaare gandste skone den hund Fredrick / vaar
hos dem / Men der Fredrick gief fra dem met
Skipperen / da hengte de Dingene oc Hoff-
vedet neder / oc bleffue gantiske sorgesfulde. Da
bleff Kongen saare vred / oc led Skipperen
falde til sig igien / oc sagde til hannem: Jeg
haffver befalet dig at føre gode Falcke / Men
B see /

see/ huad h. er du fort mig. Skipperen sagde : Allernaadigste Herre oc Konning/ Jeg haffuer en from Lienere fort hid met mig/ hand haffuer met saa stor flid taget vare paa dem/ at de/ maa vel stee lengis effter hannem. Da sagde Kongen / saa hente mig hannem hid met dig. Skipperen sagde/ det er en offuermaade skøn oc subtilig Person/ der til oc saa gantste tro oc from / oc der fore vilde jeg gantste nødig forlade eller offuer giffue hannem/ Dog om Eders Naade vil haffue hannem / saa vil jeg lade hannem være Eders Naadis Kongelig Majestat besalet. Kongen sagde / du tørst ingen sorg hafue for hannem/ fordi jeg vil vel trolig forsørge hannem.

Huorledis Fredrick bleff fuldt for Kongen/ oc anammede hannem for en tro Lienere.

DEr Fredrick kom nu for Kongen/ da befalt hand hannem ræt gantste vel paa alle hans Sæder. Oc saa snart som Factene fornamme hannem/ da bleffue de gantste glade / huor vdaff Kongen saare forundrede sig. Saa tiente hand Kongen met stor flid/ Oc hand befalt hannem saa vel/ at hand befalede hañem bespynderlige Embe

de/

de / oc der effter slog hannem til Ridder. Icke
langt der effter bleff en suar Pestilenske der
vdi Landet / at Kongen for fryet oc Redsel
skyld reisse hen vdi ic andet Land / oc giorde
saa Fredrick til en Landsfoget / at hand skulde
regere Landet / til saa lenge hand kom igien.

Huorledis Hedningene droge met
BOLD i Kongens Land / at for-
styrre det.

SEr Kongen vaar dragen aff Landet /
icke langt der effter komme Hedninge
met BOLD ind i Landet / Saa
snart som Fredrick / som vaar Landsfoget /
det fornam / forsommede hand sig icke længe
men strax giorde sig rede / oc bemandede sig
met sit FOLCK / som Kongen haffde besalet han-
nem / oc drog met stor Mandom mod Hed-
ningene. Der begynte sig en stor mectig Krig
imellem begge parter / Men Landsfogeden
Her Fredrick fictede Ridderligen met sit FOLCK
imod Hedningene / oc trengde dem met BOLD
paa Fluct / at der bleffue mange aff dennem
ihjelslagne. Da tog Her Fredrick mange aff
de Hedenste Herrer til fange / som icke kunde
undkomme for hannem. Saa befriede hand
Landet met stor Mandom.

Der denne tale oc Mandom kom for Kon-
gen / da glædde hand sig vdaß sin ny Embes-
mands store Velgierninger / oc drog aff stor
glæde hiem igien til sine Lande. Oc Fredrick
anammede sin Herre met stor glæde oc vær-
dighed. Da sagde Kongen til hannem: Fre-
dick / min tro Tienere / Jeg tacker dig for dine
Ridderlige Gierninger / Oc jeg gissuer dig
fuldkommelige Mact oc Bold offuer alt mit
gantste Kongerige / oc gjør dig nu til en Før-
ste oc Landherre / fordi jeg er nu en saare gam-
mel Mand. Da hylbede det gantste Land
hannem / oc alle Mand / Ridder oc Suenne /
Fattig oc Riig / hulde hannem som en Første
oc Herre. Hand regerede vel udi tolff Aar /
oc alt hans Folk gaff hannem it got Rycte /
oc stor Være oc Løff.

Huorledis Johan aff Florens kom
til Alfier met en kostelig Kram / huor udi
hand oc saa haaffde de staaene.
Klenodier.

DEt stede der effter paa en tid / at Jo-
han af Florens kom til Alfier met en
kostelig Kram / huilcken hand der holt
fal / huor udi vaar mange Klenodier. Saa
gick Herr Fredrick oc spaßerede / met mange
sine

sine Ridder oc Suenne/som Førsterpleje at
giøre/ oc sagde til sine Tienere: Vi ville be-
see huad nyt Eventyr den fremmede Kremlere
haffuer ført os. Der Herr Frederick kom for
Krammen/ da saae hand omkring/ oc spurde
Kremmeren at/ om hand haffde intet nyt eller
underligt. Da suarede hand hannem/ oc sag-
de: Ja/ Naadige Herre/ huad begærer Eders
Førstlig Naade/ see i noget det eder behager?
I det saae Her Fredrick sin Perlepung/ oc det
forgylte Belte/ oc sine Guldringe udi Kram-
men/ som hand haffde staalet hannem fra.
Der paa forundrede hand sig storlige/ oc sag-
de: Ven/ hueden ere i koften met disse kosteli-
ge Klenodie? Hand sagde: Naadige Første/
om E. N. wiste huorledis jeg haffuer vundet
dem/ da skulde vel E. N. haffue mig der for
disse fierere. Her Fredrick sagde: Gode Ven/
sig os det Eventyr. Da begynte Johan aff
Florens/ oc sagd: Vi vaare fire Ridsmænd
en sted til sammen oc saa vedde jeg met en aff
dem/ om sem tusinde Gylde/ at jeg vilde bole
hannem sin Hustru fra/ Men hun vaar saa
tuetig oc from/ at jeg icke torde biude hende
nogen vancere. Saa lod jeg giøre mig en Ri-
ste/ oc lod den bære i hendis Hus/ saa at hun
intet wiste der aff/ huor ved jeg vande disse

Klenodie. De hand sagde hannem den gant-
ste handel / fra første oc til sidste / huorledis
hand haffde vdrættet det. De end sagde hand:
Naadige Herre oc Første / mig gjør ingen
ting saa saare ont / som det / at hand lod sin
egen Hustru for den sag uskyldeligen tage aff
bage. Da sagde Her Fredrick / Det vaar icke
got. Men alt haffue i vundet Penningene.
Men Førsten tænckte alt andet vdi sit Hierte /
De sagde : Gode Kremmere / i skulle bliffue
her / oc hente Mad oc Æll paa Gaarden / oc saa
skulle i forvare mig de Klenodier / jeg vil beta-
le eder dem. Johan tæckte Førsten / oc gled-
de sig saare der aff / at saadan en Første vaar
hannem saa venlig / men hand viste icke huad
hannem skulde der effter vædersaris. Da gick
Her Fredrick hjem igien / oc spurde en aff sine
Tiennere hemmeligen at / Om hand icke viste
huor Genai laa Hand snarede: Ja / naadig-
ste Herre / jeg veed det gantste vel. Fredrick
sagde: Du skalt fare der hen / oc spørge effter
en Mand som hedder Ambrosius / oc saa han-
nem dette Bress. Der paa stod streffuet først
Kongens Titel / De Tiennere gick vd fra
hannem / fordi Her Fredrick haffde tryckt
Kongens Segel der paa / ligervis som Kon-
gen haffde self personligen vdsendt det.

Huorledis Budet bar Ambrosio Bressuit til Genai.

Alden vdi Bressuit stod der saaledis
Bressuit: Ambrosi/ Vi behøffue dig nu
vdi nogle sager / huilcke os ligger stor
Mact paa / Oc derfor tøff icke længe / oc kom
ufortøffuit met dette vort Bud / det ville vi
igien met dig forskyld. Ambrosius forun-
drede sig storlige aff Kongens hastige Bud-
skab. Hand drog strax aff sted der hen met
Budet. Der de nu komme til Alkier / da gick
Budet ind til Førsten / oc sagde: Naadige
Herre / jeg hæffuer ført Manden hid met
mig / Men jeg maatte selff høre it Skib som
førde os hid. Det er got sagde Her Fredrick
gack hen oc bestil at hand saar Mad oc Øl /
indtil i Morgen. Da gick Her Fredrick for
Kongen / oc sagde: Naadige Herre oc Kon-
ning / her er kommen to Eventyrlige Mænd
aff mit Fødeland / saa beder jeg eders Kongl.
Majest. Naade / at i ville bede dem til Gæst
for min skyld. Kongen sagde: I hæffe fuld-
komnelige vold oc mact / Derfor beder dem
naar i ville / de skulle være mig velkommen.
Strax bleff Ambrosius oc Skipperen bedet
til Gæst / Oc Herz Fredrick hæffde ladet

berede et kostelige Maaltid. Som nu Gæsterne komme / da anammede Herz Fredrick dem venlige / oc satte dem selff til Bords / oc syn-derlig Ambrosium. Der effter satte hand sig oc saa neder ved Ambrosii Side / oc trostede hannem offte med mange stemtelige Ord / oc sagde / at hand skulde saa sig Mad / oc dricke oc giøre sig glad. Der de nu haaffde giort Maaltid / da sagde Her Fredrick til Kongen Nu haaffuer vi fuldendt dette Maaltid udi lyf-fighed / Saa vilde jeg gierne / at den freimiet Kreminere / som haaffuer ført hid med sig saare stene Klenodier / maatte være vor giest / Saa vilde jeg oc saa gierne / at eders Naade kunde saa samme Klenodier at see / derfor vil jeg sende Bud effter hannem / at hand skal komme hid / oc tage de Klenodier med sig.

Hvorledis Herr Fredrick sende bud
effter Johan aff Florens / at hand skul-
de bære de Klenodier for
Kongen.

DE effter kom Johan aff Florens
gaaendis paa Kongens Gal / da an-
namede Her Fredrick hannem verlig-
gen / oc sagde: Herz Kreminere visser min Naad-
ige Herre Kongen de Klenodier i haaffue ført
med

1720
met eder / oc siger os / huorledis i haffve bundet dem. Da begynte hand oc sagde alting / huorledis det vaar tilgaaet. Der Ambrosius hørde disse Ord / oc saa sine Klenodier / forstrækedis hand saare / oc meente / at Kongen haffde derfor send bud effter hannem / at hand vilde lade hannem affliffue / oc bedrøffuedis saa saare / at hand haffde nær daanet. Da kom Herz Fredrick til hannem / oc klappede hannem paa sine Axler / trøstede hannem oc sagde: Gisser eder lystig / oc værer ved et frit mod. Der effter stod Herz Fredrick op / oc gik vden for Pallaket med Kongen / oc sagde: Naadige Herz Konning / huor behager eder denne Krennere? Huad haffuer den vel fortient / som begærer at komme en from Dannequinde om heder oc ære / oc stiel der til met hendis Klenodier / huor ved hun skal haffue mist sit Liff? Kongen sagde: Hand haffuer fortient en Steyle oc Gallie / for hand haffuer stolet oc kottet Mord aff sig. Her Fredrick sagde: Det er oc mit raad derfor Naadigste Herre / gaar hen oc Salen / saa skal Eders Kong. Majest. de see et store Vnder aff denne vane Mand / som haffuer giort saadant it Q oc hoffmod imod en erlig oc from Quin.

Huorledis Herr Fridrick førde sig
aff alle sine Klæder / oc gick nogen ind
i Pallaket for Kongen.

STrax der effter gick Kongen ind igen
vdi sit Pallak / oc begynte at tale med
Gefterne / Dismellem gick Her Fre-
drick ind vdi sit Kammerr / oc førde sig aff alle
sine Klæder / oc gick der effter nogen ind igen
i Pallaket for Kongen da for alt Folket / som
der inde vaare / lige saadanne som Gud haff-
de stabt hende. Hun hilfede Kongen med stor
tætt / oc alle dei Salen vaare bleffue saare
forfærdede / oc kunde icke nocksom forundre
sig paa det offuermaade skøne Billede / som
kom saa met icke noget Legeme gaaendis ind
for dennem / oc haffde icke mere paa sig / end icke
tynt Silcke / hvilket hun haffde susbt neden
om sig. Da sagde Kongen: Dette Billede
haffver jeg tilforn seet / men vdi en anden skil-
ckelse / Om jeg skulde sige ræt sandingen /
a haffver jeg icke seet noget at være min
edrick ligere / oc derfor / est du det / saa giff
suar for hvad sag du est kornen saa nogen
nd for os. Da sagde hun: Allernaadigste
re oc Konning / det er jeg eders vnderda-
ge tienerer Fredrick / oc klager for eders Naad-
dis

dis Kong. Majest. offver den onde forgiff-
te Skalck Johan aff Florens/ som ocsaa staa-
vdi deris Naadis nerværelse/ med det skaal-
Guds/ som er den Pung stucket med Perler/
det Belte/ oc den Gudldring/ som hand nu
haffver her obenbare bekent/ hvor hand haff-
ver saaet det/ Saa siger jeg eders Naade/ oc
at de Kleinodier ere mine/ oc min kiere Herris
Ambrosij/ som sidder hos Eders Kongelig
Majestaa Naade/ Oc jeg er den arme ælendi-
ge Qvinde/ som saa uskyldeligen er giffven i
Dødsens vold/ oc haffver aff Guds Naade
saa længe holdet mig/ at ingen haffver kende
mig/ indtil denne Dag. Derfor beder jeg nu
Eders Kong. Majest. Naade gantste ydmy-
geligen/ paa eders Naadis løffte oc forjættel-
se/ at i villde dømme denne forgiffte Skalck/
til det som hand nu haffuer fortient. Kongen
sagde: Hand skal dø en forsmedelige død/
thi mand skal stæple oc henge hannem/ fordi
hand haffuer gjort Mord oc Tiuffueri. Saa
bleff hand offuer antvordet Bydelen/ at staa
sin Ræ.

Huorledis Johan aff Florens bleff
flebt med Heste vð paa
Marken.

S Trax tog Bodelen hannem / oc giorde hannem sin Ræt / som Kongen hafde til dømme hannem. Hand slog oc stotte hannem sønder met it Hiul / oc sætte der effter en Gallie offuen paa Hiult / oc hengde hans Noffuis der udi. Saa fiick hand sin rætte fortiente Løn / huilcket saare fielden Keer / at saadan bliffuer ustraffet / naar nogen Vanærer fromme tuctige Quinder oc Jomfruer / oc vil dem fratage deris Neder oc Ære / Ræffen oc gode Rycte.

Huorledis Ambrosius oc hans Hustru toge Orloff aff Kongen / oc fore hiem igien met huer andre.

Der de nu hafde været en tid lang hos Kongen i stor glæde oc lystighed toge de orlof aff hans Naade / oc drogemet huer andre udi stor glæde hiem til Genai / huor de leffuede siden længe udi Guds fryde / fryd oc glæde / Thi formedelst Guds forsiun / leffuede de endda saa længe / at de affledetre Sønnen oc en Daatter met huer andre. Den første Søn de finge / den falledede Fredrick / effter det andet hans Moders Ræffen / Oc all den ære oc værdighed som hans Moder hafde tilforn haft / det bleff oc
saa

saa giffuen denne Søn / Oc saa bleff all hendis
Slect der aff forhøyet / oc komme til stor
Ere / Oc maa vel stee / at der lessuer endnu
mange aff dem paa denne Dag.

Denne Histories begyndelse er steed (som
til forn er omtalet) udi det Aar der mand
streff effter Christi Fødsel 1424. Oc det er
nu fra den tid 185. Aar siden denne Ridsmand
Ambrosius lessuede met hans ærlige / tuctige
Hustru / som døde udi det Aar næst for han-
nem.

Her effter følger en skøn Un-
dervijsning aff en gammel Mand /
huorledis huer from Christen skal
føre sit Lessnet.

Hør Menniske jeg vil dig nu lære /
Huor du skal føre dit Lessnet met ære.
At det kand være Gud behagelig /
Oc dig der hos saare nyttelig.
Først skal du met sijd begynde /
At frygte Gud baade ude oc inde.
Høre oc saa Guds Ord huer tid oc stund /
Thi du for summer dig der med ingenlind

Naar

Naar du gaar effter Guds Ord /
Vær en forgærig paa Guld oc Jord.
Guds Bud du en offuertræd /
Betræck hans Pine oc saa der met.
Som hand for os Syndere lide vilde /
Vær hannem taknemmelig aarle oc silde.
Blacknemmelighed iblant Synder alle /
Mon Gud synderlig ilde besalde.
Saa skalt du effter Guds Benſtab ſtaa /
Som du ſtrar aff Verden ſtulle gaa.
Dette ſkal forſt din øffuelſe være /
Nu merck frembedre en timelig Lære.
I dit Kald arbend du flittelig /
Som du vilde leſſve ewindelich.
Huad du ſkalt giøre / ſkalt du forſtaa /
Beſind altid huad Ende det vil ſaa.
Vær forſictig oc holt dig ſlæt /
Vær en forhaſtig / oc betræck dig ræt.
Gack icke ledig / arbend flittelig /
Saa kand du bliſſue ſalig oc riig.
Fordi den er ſalig ſin Naand nærer /
End er den ſaligere ſit Guds ræt fortærer.
Tro icke alting / acte vel dine Ord /
Fordi bagraad duer icke ſkort.
En Penning ſaa tier ſom fire du holde maa /
Formaar du en Vin / drick huad du kand ſaa.
Ed oc drick met it frijt mod /

Huad

1720.
Huad du formaar tag bet til god.
Du kand saa vel en Pendig spare dig/
Som vinde to/ tro du mig.
For vare dit Gods det store met det lille/
Gior icke mange Gestebed eller Gilde.
Borge icke/ men maadelig tare/
Saa kand du dig dis bedre naere.
Met din Naboer holt ingen strid eller kiff
Vær sandru oc ingen Logn bedriff.
Vær meget offuer voette dig for Gield/
Vær icke gierig/ tag dig vare for Spil.
Laan lidet bore/ tag dig vare for borg/
Lad huer selff for sit Gods hafue sorg.
For sørge dit eget/ tag dig liden Sorg til
Fordi det skeer dog huad Gud vil.
Mangen skaar efter Gods oc Rigdomme/
Ockand dog aldrig af Armod komme/
Derfor veed jeg ingen bedre fund/
End at it Menniske huer tid oc stund/
Sætter alt Haab oc Lid til Gud/
Som af all Nød kand hielpc vd.
Fordi hand alleene alting mon gifue/
Hielp off NErre at vimaas salig bliffue.

A M E N.

John Doe

1000

John Doe

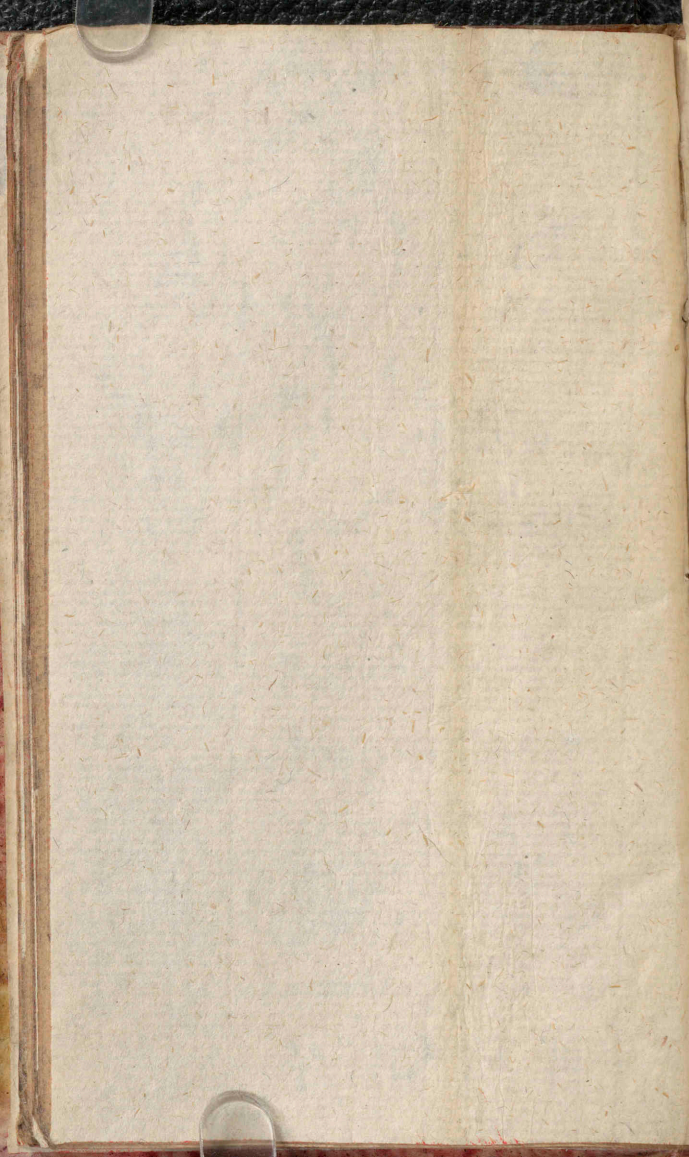
John Doe

John Doe

John Doe

John Doe

John Doe

1928.

